Հաստատված է՝

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Կարմիրգյուղ

գյուղի N2 միջնակարգ դպրոցի

տնօրեն՝ _____ Գ. Ենգոյան

Կ. Տ.

«01» _____ 2023թ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԼԱՆ– ԾՐԱԳԻՐ

«2023-2024» ուսումնական տարի

«ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Կարմիրգյուղ գյուղի

X 2 միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Պատմա-աշխարհագրական մեթոդական միավորում

Մեթոդմիավորման նախագահ Ալմաստ Գասպարյան

Հոդված 4. Հանրակրթության բնագավառում պետական քաղաքականությունը

1. Հայաստանի Հանրապետությունը հռչակում և երաշխավորում է հանրակրթության բնագավառի զարգացումը՝ որպես անհատի և հասարակության անվտանգության և. կայուն զարգացման ապահովման, հայ ինքնության պահպանման կարևոր երաշխիք□

2. Հանրակրթության բնագավառում պետական քաղաքականության հենքն ազգային դպրոցն է, որի գլխավոր նպատակը համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված և մասնագիտական կողմնորոշում ունեցող անձի ձևավորումն է□

3. Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է կրթության ժողովրդավարական և աշխարհիկ բնույթը□

4. Հիմնական ընդհանուր կրթությունը պարտադիր է, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի□

5. Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է□

6. Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվում է *12*-ամյա միջնակարգ կրթություն□

7. Հանրակրթության բնագավառում պետական քաղաքականության կազմակերպական հիմքը կրթության զարգացման պետական ծրագիրն է□

8. Ուսումնական հաստատություններում արգելվում է իրականացնել քաղաքական գործունեություն կամ քարոզչություն□

Կրոնական գործունեությունը և քարոզչությունն ուսումնական հաստատություններում արգելվում են, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի□

9. Հայաստանի Հանրապետությունում հանրակրթությունն իրականացվում է գրական հայերենով՝ «Լեզվի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջներին համապատասխան, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի

10. Հայաստանի Հանրապետության ազգային Փոքրամասնությունների հանրակրթությունը կարող է կազմակերպվել իրենց մայրենի կամ ազգային լեզվով՝ հայերենի պարտադիր ուսուցմամբ□

(4-րդ հոդվածը լրաց. 22.12.10 ՀՕ-30-Ն)

Հոդված 5. Հանրակրթության նպատակները և պետական քաղաքականության սկզբունքները

1. Հանրակրթությունը նպատակաուղղված է սովորողի մտավոր, հոգևոր, ֆիզիկական և. սոցիալական զարգացմանը, նրա անձի՝ որպես ապագա քաղաքացու ձևավորմանը, ինքնուրույն կյանքի, մասնագիտական կողմնորոշմանը և մասնագիտական կրթության նախապատրաստմանը□

2. Հանրակրթության բնագավառում պետությունը երաշխավորում է հետևյալ սկզբունքների ապահովումը.

1) հանրակրթության մարդասիրական բնույթը, ազգային և համամարդկային արժեքների, մարդու կյանքի ու առողջության, անհատի ազատ և համակողմանի զարգացման առաջնայնությունը, քաղաքացիական գիտակցության կարևորումը, անհատի և նրա իրավունքների ու ազատությունների նկատմամբ հարգանքը, արժանապատվությունը, հայրենասիրությունը, աշխատասիրությունը, պատասխանատվությունը, հանդուրժողականությունը, բնապահպանական աշխարհայացքի ձևավորումը.

2) հանրակրթության հավասար հնարավորությունները, մատչելիությունը, շարունակականությունը, հաջորդականությունը և համապատասխանությունը սովորողների զարգացման մակարդակին, առանձնահատկություններին ու պատրաստվածության աստիճանին.

3) հանրակրթության բնագավառում ժողովրդավարական կառավարման սկզբունքների ապահովումը.

4) ուսումնական հաստատություններում ստեղծագործական աշխատանքի խթանումը, սովորողների վերլուծական, քննադատական մտածողության, գիտելիքների ինքնուրույն ձեռքբերման և կիրառման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման ունակությունների զարգացման առաջնայնությունը.

5) հանրակրթության որակի շարունակական բարելավումը, միջազգային չափանիշներին համապատասխանությունը, ինչպես նաև միջազգային կրթական համակարգին ինտեգրումը.

6) ուսումնական հաստատությունների ինքնավարության և պետական վերահսկողության հավասարակշռումը.

7) անկախ կազմակերպական-իրավական ձևից՝ ուսումնական հաստատությունների և դրանցում սովորողների ու աշխատողների իրավահավասարությունը.

8) հանրակրթական և այլ կրթական ծրագրերի Փոխհամաձայնեցվածությունը□

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ՀԱՆՐԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ԵՎ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

Հոդված 6. Հանրակրթության պետական չափորոշիչը

1. Հանրակրթության պետական չաՓորոշիչը ներառում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի՝

1) ուսումնական բնագավառներն ու կրթության բովանդակության բաղադրիչները.

2) շրջանավարտներին ներկայացվող որակական պահանջները՝ ըստ կրթական աստիճանների և ուսումնական բնագավառների.

3) հենքային ուսումնական պլանը և առարկայացանկերի ձևավորման հիմնական սկզբունքները.

4) սովորողների գնահատման ձևերը, սանդղակը, հաշվառման կարգը□

2. Հանրակրթության պետական չաՓորոշչի պահանջները պարտադիր են կրթական ծրագրերի և ուսումնական հաստատությունների համար□

3. Հանրակրթության պետական չաՓորոշիչը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը□

4. Հենքային ուսումնական պլանը սահմանում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի նորմատիվային ծավալը՝ ըստ ուսումնական տարիների՝ արտահայտված ուսումնական պարապմունքների ժամաքանակով *(դասաժամերով)*, ներառյալ՝ ուսումնական բնագավառներին հատկացվող պարտադիր նվազագույն ժամաքանակները□

5. Ուսումնական բնագավառներին հատկացվող պարտադիր նվազագույն ժամաքանակը հիմնական դպրոցում չի կարող լինել ընդհանուր նորմատիվային ժամաքանակի կեսից պակաս, իսկ ավագ դպրոցում՝ *30* տոկոսից պակաս□

Հոդված 7. Հանրակրթական ծրագրերը

1. Հանրակրթական հիմնական ծրագրերն ուսումնական պլանների ու առարկայական ծրագրերի և դրանց համապատասխան ուսուցման կազմակերպման ձևերի, միջոցների ու մեթոդների ամբողջությունն է, որն ապահովում է հանրակրթության պետական չաՓորոշիչով սահմանված՝ շրջանավարտներին ներկայացվող նվազագույն որակական պահանջները՝ ըստ մակարդակների□

2. Հանրակրթական լրացուցիչ ծրագրերը նպատակաուղղված են հիմնական ծրագրերից դուրս սովորողների նախասիրությունների և կրթական պահանջմունքների բավարարմանը□ Հանրակրթական լրացուցիչ ծրագիր կարող է իրականացնել ուսումնական հաստատությունը կամ այլ կազմակերպություն՝ համաձայն իր կանոնադրության□

3. Հանրակրթական հիմնական ծրագրերը, բացի նախադպրոցական ծրագրից, ներառում են նաև հետևյալ ծրագրերը.

1) տարրական հանրակրթական *(*ընդհանուր, մասնագիտացված, հատուկ*).*

2) հիմնական հանրակրթական *(*ընդհանուր, մասնագիտացված, հատուկ*).*

3) միջնակարգ հանրակրթական *(*ընդհանուր, մասնագիտացված, հատուկ*)*□

Հանրակրթական ընդհանուր ծրագրերը ներառում են նաև հոսքային կամ առանձին առարկաների խորացված ուսուցման

ծրագրերը։

4. Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը մշակում և հաստատում է տարրական, հիմնական և միջնակարգ հանրակրթական ընդհանուր, մասնագիտացված և հատուկ պետական ծրագրեր *(այսուհետ՝* հանրակրթական պետական ծրագիր*)*։

Հանրակրթական պետական ծրագիրը ներառում է օրինակելի ուսումնական պլանը, առարկայական չաՓորոշիչներն ու ծրագրերը, երաշխավորված դասագրքերի ցանկը, ծրագրի իրականացումն ապահովող իրավական այլ ակտեր։

5. Հանրակրթական պետական ծրագրի օրինակելի ուսումնական պլանը կազմված է պետական և դպրոցական հետևյալ բաղադրիչներից.

1) պետական բաղադրիչը ներառում է առարկայացանկը և դրան հատկացվող ժամաքանակները.

2) դպրոցական բաղադրիչին հատկացված ժամաքանակը նախատեսված է հոսքային կամ առանձին առարկաների խորացված կրթական ծրագրերի իրականացման և *(կամ)* սովորողների նախասիրություններին, ուսումնական հաստատության առանձնահատկություններին, համայնքի կարիքներին համապատասխան կրթություն կազմակերպելու նպատակով։ Դպրոցական բաղադրիչը տնօրինում է ուսումնական հաստատությունը□

Հանրակրթական պետական ծրագիր իրականացնող ուսումնական հաստատությունն օրինակելի ուսումնական պլանի հիման վրա հաստատում է իր ուսումնական պլանը□

6. Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը կարող է հաստատել այլընտրանքային հանրակրթական հիմնական, այդ թվում՝ Փորձարարական, հեղինակային և. միջազգային ծրագրեր, որոնք չեն հակասում հանրակրթության պետական չափորոշչին։

6.1. Ուսումնական հաստատությունները կարող են միջազգային ծրագրեր իրականացնել և. օտար լեզուներով կրթություն կազմակերպել բացառապես Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումով։ Ուսումնական հաստատությանը օտար լեզվով կրթություն կազմակերպելու թույլտվություն տալու կարգը մշակում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը և ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատմանը։

Օտար լեզվով կրթական ծրագրեր կարող են իրականացնել բացառապես ոչ պետական ուսումնական հաստատությունները, ինչպես նաև միջպետական, միջկառավարական համաձայնագրերով ստեղծված ուսումնական հաստատությունները։

Օտար լեզվով կրթական ծրագրեր իրականացնող՝ սույն մասով սահմանված ուսումնական հաստատություններում սովորող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների համար հայոց լեզվի և հայագիտական առարկաների հայերենով ուսուցումը պարտադիր է՝ հանրակրթության պետական չափորոշիչին համապատասխան։

Սույն մասով սահմանված ուսումնական հաստատությունների առավելագույն թիվը Հայաստանի Հանրապետությունում *11*-ն է, որից՝

1) երկուսը կարող են ստեղծվել որպես ոչ պետական ուսումնական հաստատություններ Դիլիջան և Ջերմուկ քաղաքներում և կրթություն կազմակերպել առնվազն *6*-րդ դասարանի հիմքի վրա *(7*-րդ դասարանից*)*.

2) ինը կարող են ստեղծվել նաև միջպետական և *(կամ)* միջկառավարական համաձայնագրերի հիման վրա և իրականացնել միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի հանրակրթական ծրագրեր։

Նույն օտար լեզվով կրթական ծրագիր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների առավելագույն թիվը *4*-ն է։

Սույն մասով սահմանված ուսումնական հաստատությունները չեն կարող ունենալ մասնաճյուղ կամ ստորաբաժանում։

7. Հանրակրթական հիմնական ծրագրերը կառուցվում են հաջորդականության և շարունակականության սկզբունքով։ Հանրակրթական հիմնական ծրագրերը, ըստ կրթական աստիճանների, դասակարգվում են.

1) *1*-ին աստիճանի՝ տարրական.

2) *2*-րդ աստիճանի՝ հիմնական.

3) *3*-րդ աստիճանի՝ միջնակարգ։

Հանրակրթական ծրագրերի յուրացման արդյունքներն ամփոփվում են կրթական յուրաքանչյուր աստիճանի ավարտին։ Հանրակրթական ծրագրի նախորդ աստիճանը չյուրացրած սովորողին չի թույլատրվում անցնել հանրակրթության հաջորդ աստիճան։

8. Միջնակարգ կրթության նորմատիվային ժամկետը *12* տարի է՝ եռաստիճան համակարգով.

1) *1*-ին աստիճան՝ *4* տարի, *1-4*-րդ դասարաններ.

2) *2*-րդ աստիճան՝ *5* տարի, *5-9*-րդ դասարաններ.

3) *3*-րդ աստիճան՝ *3* տարի, *10-12*-րդ դասարաններ։

9. Մասնագիտացված հանրակրթական, արտակարգ ընդունակություններ դրսևորած երեխաների, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների և այլընտրանքային կրթական ծրագրերի իրականացման համար կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը կարող է սահմանել այլ ժամկետներ։

10. Հանրակրթական հիմնական ծրագրերը, որպես անբաժանելի մաս, կարող են ներառել՝

1) ուսումնական հաստատության կողմից իրականացվող ուսումնամեթոդական, Փորձարարական, հետազոտական աշխատանքները.

2) մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական կատարելագործման միջոցառումները.

3) սովորողների համար հանրակրթական լրացուցիչ դասընթացների կազմակերպումը.

4) սովորողների առողջության պահպանման միջոցառումները.

5) սովորողների սննդի կազմակերպումը.

6) սովորողների տրանսպորտային կազմակերպված փոխադրումները.

7) սովորողների երկարօրյա ուսուցման և *(կամ)* գիշերակացի կազմակերպումը.

8) ուսումնաարտադրական բազաներում, մարզաառողջարարական ճամբարներում սովորողների ուսուցման, դաստիարակության ու հանգստի կազմակերպումը։

11. Հանրակրթական հիմնական ծրագրերից յուրաքանչյուրի *(*այդ թվում՝ նախադպրոցական*)* իրականացումը լիցենզավորման ենթակա գործունեություն է։

Հանրակրթական ծրագրերի իրականացման լիցենզիան տալիս է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը՝ լիցենզավորման գործընթացը կարգավորող օրենքով սահմանված կարգով։

(7-րդ հոդվածը փոփ. 08.12.10 ՀՕ-240-Ն, լրաց. 22.12.10 ՀՕ-30-Ն)

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 8. Ուսումնական հաստատության տեսակները

1. Ուսումնական հաստատությունը, ըստ դրանում իրականացվող հանրակրթական հիմնական ծրագրերի, դասվում է հետևյալ տեսակների.

1) հանրակրթական դպրոց.

2) մասնագիտացված հանրակրթական դպրոց.

3) հատուկ հանրակրթական դպրոց։

2. Մասնագիտացված և հատուկ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների գործունեությունը և դրանց առանձնահատկությունները սահմանվում են օրենքով, դրանց կանոնադրություններով և իրավական այլ ակտերով։

3. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, այլընտրանքային հանրակրթական ծրագրերին համապատասխան, կարող է ստեղծել այլ տեսակի ուսումնական հաստատություն։

4. Այլ տեսակի ոչ պետական ուսումնական հաստատությունը կարող է ստեղծվել հիմնադրի որոշմամբ՝ օրենքով սահմանված կարգով։

5. Ուսումնական հաստատությունը, ըստ իրականացվող կրթական ծրագրերի աստիճանի, լինում է՝

1) տարրական դպրոց *(1-4*-րդ դասարաններ*)*.

2) միջին դպրոց *(5-9*-րդ դասարաններ*)*.

3) հիմնական դպրոց *(1-9*-րդ դասարաններ*)*.

4) ավագ դպրոց *(10-12*-րդ դասարաններ*)*.

5) վարժարան *(5-12*-րդ դասարաններ*)*.

6) միջնակարգ դպրոց *(1-12*-րդ դասարաններ*)*։

Հոդված 9. Ուսումնական հաստատությունների կազմակերպական-իրավական ձևերը

1. Ուսումնական հաստատությունը կարող է ունենալ օրենքով սահմանված ցանկացած կազմակերպական-իրավական ձև։

2. Ուսումնական հաստատությունը կարող է գործել նաև կրթահամալիրի կազմում։

3. Սովորողների անվճար հանրակրթությունն ապահովելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս Հայաստանի Հանրապետության կառավարության, հիմնադրում է ուսումնական հաստատություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կազմակերպական-իրավական ձևով *(այսուհետ՝* պետական ուսումնական հաստատություն)□

4. Սույն օրենքի *8*-րդ հոդվածի *5*-րդ մասի *4*-րդ կետով սահմանված պետական ավագ դպրոցների համար լիազոր մարմինը կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինն է□

5. Պետական ուսումնական հաստատությունների օրինակելի կանոնադրությունը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը□ Ոչ պետական ուսումնական հաստատության կանոնադրությունը հաստատում է հիմնադիրը՝ հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած օրինակելի կանոնադրությունը□

6. Ոչ պետական ուսումնական հաստատության կանոնադրությունը չպետք է հակասի *«* Կրթության մասին*»* Հայաստանի Հանրապետության օրենքի և սույն օրենքի դրույթներին□

7. Ուսումնական հաստատությունը կարող է ունենալ կնիք, որի վրա նշվում է ուսումնական հաստատության անվանումը□

(9-րդ հոդվածը ՓոՓ. 13.04.11 ՀՕ-108-Ն)

Հոդված 10. Ուսումնական հաստատության կառավարումը

1. Ուսումնական հաստատության կառավարումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով□

2. Ուսումնական հաստատության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է ուսումնական հաստատության գործադիր մարմինը՝ տնօրենը, որը ընտրվում *(նշանակվում)* և ազատվում է *(նրա* լիազորությունները դադարում են*)* օրենսդրությամբ և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով□

3. Պետական ուսումնական հաստատությունն ունի կոլեգիալ կառավարման մարմին՝ խորհուրդ *(այսուհետ՝* խորհուրդ*)*□

4. Ուսումնական հաստատության կառավարման մարմինների լիազորությունները սահմանվում են օրենքով և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ□

5. Ուսումնական հաստատության կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման նպատակով ձևավորվում են խորհրդակցական մարմիններ՝ մանկավարժական, ծնողական, աշակերտական խորհուրդներ, առարկայական մեթոդական միավորումներ, որոնց ձևավորման կարգը և իրավասությունները սահմանվում են ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ□ Ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ կարող են նախատեսվել նաև այլ խորհրդակցական մարմիններ՝ հոգաբարձուների և այլ խորհուրդներ□

6. Ուսումնական հաստատության կառավարմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով□

Հոդված 11. Պետական ուսումնական հաստատության խորհրդի լիազորություններն ու դրանց դադարեցման հիմքերը

1. Պետական ուսումնական հաստատության խորհուրդը՝

1) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով ընտրում է տնօրեն և հիմնադրի անունից նրա հետ կնքում աշխատանքային պայմանագիր՝ *5* տարի ժամկետով, կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի Փորձագիտական եզրակացության հիման վրա վաղաժամկետ դադարեցնում է տնօրենի լիազորությունները՝ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով.

2) հաստատում է ուսումնական հաստատության կազմակերպական կառուցվածքը, ներքին կարգապահական կանոնները.

3) հավանություն է տալիս ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրին.

4) քննարկում և հավանություն է տալիս ուսումնական հաստատության հաստիքային և տարիֆիկացիոն ցուցակներին.

5) կարող է սահմանել պակաս խտությամբ դասարան՝ ուսումնական հաստատության լրացուցիչ միջոցների հաշվին.

6) քննարկում է ուսումնական հաստատության ամենամյա ծախսերի նախահաշիվը, հաջորդ տարվա բյուջետային ֆինանսավորման հայտը և ներկայացնում պետական լիազորված մարմին.

7) քննարկում է ֆինանսատնտեսական և ուսումնադաստիարակչական գործունեության հաշվետվությունները.

8) որոշում է մասնակցել արտաքին գնահատման, քննարկում է ներքին և արտաքին գնահատման արդյունքները.

9) վերահսկում է ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրի կատարումը.

10) հիմնադրի սահմանած կարգով սահմանում է ուսումնական հաստատության շահույթի տնօրինման հիմնական ուղղությունները.

11) առաջարկություններ է ներկայացնում պետական լիազորված մարմին՝ ուսումնական հաստատության գործունեության բնագավառին, նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան.

12) հաստատում է իր աշխատակարգը և հաստատության կանոնադրությամբ ու խորհրդի ընտրության կարգի համաձայն՝ ընտրում է խորհրդի նախագահ.

13) իրականացնում է օրենքով, հիմնադրի կողմից իրեն վերապահված *(կամ)* հաստատության կանոնադրությամբ նախատեսված այլ լիազորություններ□

2. Պետական ուսումնական հաստատության խորհրդի անդամը պարտավոր է՝

1) ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով մասնակցել խորհրդի նիստերին, գործել բարեխղճորեն՝ ի նպաստ երեխայի շահերի և կրթության արդյունավետության.

2) պատշաճորեն կատարել սույն օրենքով, ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված և խորհրդի որոշումներով *(հանձնարարականներով)* իրեն վերապահված պարտականությունները.

3) կատարել խորհրդի, իրեն ներկայացրած՝ լիազոր մարմնի այն հանձնարարությունները, որոշումները, որոնք բխում են ուսումնական հաստատության կանոնադրական նպատակներից□

3. Պետական ուսումնական հաստատության խորհրդի անդամի լիազորությունները դադարեցվում են՝

1) այդ մասին անձնական դիմում ներկայացնելու,

2) անդամին լիազորած մարմնի հիմնավորված հետկանչի,

3) խորհրդի որոշմամբ՝հիմնավորված առաջարկության,

4) մեկ տարվա ընթացքում խորհրդի առնվազն երեք նիստի չներկայանալու,

5) դատական կարգով անգործունակ կամ անհայտ բացակայող կամ սահմանաՓակ գործունակ ճանաչվելու,

6) ուսումնական հաստատության լուծարման կամ վերակազմակերպման,

7) նրա մահվան դեպքերում□

4. Խորհրդի անդամի լիազորությունները սույն հոդվածի *3*-րդ մասի *1-4*-րդ կետերով սահմանված հիմքերով չեն կարող դադարեցվել, եթե դրան հաջորդող երեք ամիսների ընթացքում տնօրենի պաշտոնի թաՓուր տեղի համար նախատեսվում է անցկացնել մրցույթ□

Հոդված 12. Ուսումնական հաստատության տնօրենը և նրա իրավասությունները

1. Պետական ուսումնական հաստատության տնօրենն ընտրվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած մրցութային կարգով□ Տնօրենի թաՓուր տեղի համար հայտարարված մրցույթին կարող է մասնակցել կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած կարգով վերապատրաստված և ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունք *(հավաստագիր)* ստացած անձը□

2. Ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի *(հավաստագրի)* համար կարող է վերապատրաստվել այն անձը, որն ունի բարձրագույն կրթություն և. վերջին տասը տարվա ընթացքում մանկավարժական, գիտամանկավարժական աշխատանքի կամ կրթության կառավարման ոլորտի առնվազն յոթ տարվա ընդհանուր աշխատանքային ստաժ□

3. Վերապատրաստումը և. հավաստագրումը անցկացվում են հետևյալ փուլերով.

1) փաստաթղթերի համապատասխանության ճանաչում՝ համաձայն կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած փաստաթղթերի ցանկի.

2) ուսուցումների կազմակերպում՝ դիմողի նախաձեռնությամբ.

3) քննություն՝ թեստավորման և հարցազրույցի միջոցով.

4) ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրում՝ հինգ տարի ժամկետով.

4. Վերապատրաստման, քննությունների և հավաստագրման ընթացակարգերը, ինչպես նաև հավաստագրման լիազոր մարմնի կազմավորման և գործունեության կարգը սահմանում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը.

5. Վերապատրաստումը կազմակերպվում է տարեկան երկու անգամ.

6. Վերապատրաստումների մասին հայտարարությունը հրապարակվում է քննություններն անցկացնելուց ոչ ուշ, քան մեկ ամիս առաջ՝ առնվազն երեք հազար տպաքանակ ունեցող մամուլի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցներով.

7. Վերապատրաստման բովանդակությունը կազմվում է կրթության բնագավառում իրավական, կառավարչական, մանկավարժական, հոգեբանական, ուսուցման մեթոդաբանության վերաբերյալ գիտելիքները և գործնական կարողությունները ձևավորելու և դրանք ամրապնդելու նպատակով.

8. Վերապատրաստումից հետո սահմանված կարգով քննություն հանձնած անձը ճանաչվում է ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագիր ստացած.

9. Հավաստագրված անձանց ցանկը հրապարակվում է.

10. Քննության արդյունքները կարող են բողոքարկվել դատական կարգով կամ կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնին՝ համաձայն կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած կարգի.

11. Վերապատրաստված և ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագիր ստացած անձը կարող է հավաստագիրը ստանալու օրվանից հետո՝ հինգ տարվա ընթացքում, մասնակցել տնօրենի պաշտոնի թափուր տեղի համար անցկացվող մրցույթին.

12. Տնօրենի թափուր տեղի համար անցկացվող մրցույթին մասնակցելու համար տնօրենի թեկնածուն խորհրդին ներկայացնում է՝

1) սահմանված ցանկին համապատասխան փաստաթղթերը.

2) ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագիրը.

3) դպրոցի զարգացման իր ծրագիրը.

13. Տնօրենի թեկնածուի ղեկավարման գործնական հմտությունները ստուգելու նպատակով խորհուրդն անցկացնում է հարցազրույց՝ կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած հարցաշարերի հիման վրա.

14. Մրցույթում հաղթած և խորհրդի հետ սահմանված կարգով պայմանագիր կնքած պետական ուսումնական հաստատության տնօրենը պաշտոնավարում է մինչև իր լիազորությունների ավարտը՝ անկախ ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի հնգամյա ժամկետի լրանալուց.

15. Ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագիր ստացած անձը կարող է մինչև հավաստագրի ժամկետի լրանալը դիմել և անցնել սույն հոդվածի *3*-րդ մասով սահմանված վերապատրաստումը և ստանալ ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի նոր հավաստագիր.

16. Ուսումնական հաստատության տնօրենը պատասխանատու է հանրակրթության պետական կրթական և առարկայական չափորոշիչներին համապատասխան ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կազմակերպման, սովորողների առողջության պահպանման, կադրերի ընտրության, Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքի պահանջների պահպանման համար, ինչպես նաև օրենքով և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված այլ պարտավորությունների ապահովման համար.

17. Ուսումնական հաստատության տնօրեն չի կարող առաջադրվել և ընտրվել *(նշանակվել)* այն անձը, որը՝

1) պետական ուսումնական հաստատությունների դեպքում սույն հոդվածի *1*-ին, *2*-րդ, *3*-րդ և *4*-րդ մասերով սահմանված կարգով չի ստացել ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագիր.

2) դատական կարգով ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ.

3) դատական կարգով զրկվել է մանկավարժական կամ վարչական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից.

4) տառապում է այնպիսի հիվանդությամբ, որը կարող է խոչընդոտել մանկավարժական կամ վարչական գործունեության կատարմանը. Այդ հիվանդությունների ցանկը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառ ավարությունը.

5) դատապարտվել է հանցագործության համար, և դատվածությունը սահմանված կարգով հանված կամ մարված չէ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դատապարտվել է ոչ դիտավորյալ հանցագործություն կատարելու համար.

18. Պետական ուսումնական հաստատության տնօրենը՝

1) խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում ուսումնական հաստատության ֆինանսատնտեսական հաշվետվությունը, արտաքին և ներքին գնահատման արդյունքների վերաբերյալ տեղեկանք, հաջորդ տարվա բյուջետային ֆինանսավորման հայտը.

2) ղեկավարում է ուսումնական հաստատության մանկավարժական խորհուրդը, աջակցում է ուսումնական հաստատության խորհրդակցական մարմինների աշխատանքներին.

3) կազմում է ուսումնական հաստատության հաստիքային ցուցակն ու ծախսերի նախահաշիվը և հաստատության խորհրդի հավանությամբ ներկայացնում պետական լիազորված մարմին.

4) խորհրդի հավանությանն է ներկայացնում ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագիրը.

5) իրականացնում է օրենքով և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ իրեն վերապահված այլ լիազորություններ.

Գ Լ ՈՒ Խ 4

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

Հոդված 13. Ուսումնական հաստատության կրթական ծրագրերը

1. Ուսումնական հաստատությունը հանրակրթական ծրագիր*(եր)* կարող է իրականացնել համապատասխան լիցենզիայի առկայության դեպքում՝ համաձայն իր կանոնադրության. Ուսումնական հաստատության կողմից իրականացվող հանրակրթական ծրագրերն ամրագրվում են իր կանոնադրությամբ.

2. Ուսումնական հաստատությունը հիմնադրի որոշմամբ հանրակրթական ծրագիրը կարող է իրականացնել ցերեկային, երկարօրյա և *(կամ)* գիշերօթիկ աշխատակարգով.

Հոդված 14. Ուսումնական պլանները

1. Ուսումնական հաստատությունում կրթական գործընթացը կազմակերպվում է՝ համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշչի և. ուսումնական հաստատության տարեկան ուսումնական պլանի□

2. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվող յուրաքանչյուր հանրակրթական ծրագրի համար կազմվում է առանձին ուսումնական պլան՝ հանրակրթության պետական չափորոշչի պահանջներին համապատասխան□

3. Հանրակրթական պետական ծրագիր իրականացնող ուսումնական հաստատությունն իր ուսումնական պլանները կազմում է օրինակելի ուսումնական պլանների հիման վրա□ Օրինակելի ուսումնական պլանի դպրոցական բաղադրիչով նախատեսված ժամաքանակը ուսումնական հաստատությունը բաշխում է պետական բաղադրիչով սահմանված կամ կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի երաշխավորած առարկաներին□

4. Ուսումնական հաստատությունը վճարովի հիմունքներով կարող է իրականացնել հանրակրթական և. *(կամ)* մասնագիտական լրացուցիչ կրթական ծրագրեր, ինչպես նաև. այլ ծառայություններ՝ համաձայն իր կանոնադրության և. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգի□

Սովորողների մասնակցությունը լրացուցիչ վճարովի պարապմունքներին կամավոր է և. իրականացվում է ուսումնական հաստատության և. ծնողի միջև, կնքված պայմանագրի հիման վրա, որի օրինակելի ձևը հաստատում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը□

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

91. Առարկայական մեթոդական միավորումներն ստեղծվում են նույն առարկայի երեք և. ավելի ուսուցիչների առկայության դեպքում□ Մյուս դեպքերում կարող են ձևավորվել մեթոդական միավորումներ՝ հարակից առարկաների ուսուցիչներից□

92. Դասվարների համար ստեղծվում է տարրական կրթության մեթոդական միավորում□

93. Առարկայական կամ տարրական կրթության մեթոդական միավորումը՝

1) քննարկում է հանրակրթական առարկայական չափորոշիչներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերի, ուսումնական պլանների նախագծերը, նոր փորձարկվող դասագրքերը, ձեռնարկները, մեթոդական ձեռնարկները և դրանց քննարկումների վերաբերյալ ուսուցիչներին *(դասվարներին)* տալիս երաշխավորություններ.

2) քննարկում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողի անհատական ուսուցման պլանը.

3) ուսումնասիրում, ընդհանրացնում է մանկավարժական առաջավոր փորձը և այն ներդնում գործնական աշխատանքում.

4) նպաստում է ուսուցիչների *(դասվարների)* որակավորման բարձրացմանը.

5) որակավորման տարակարգ չունեցող սկսնակ ուսուցիչներին *(դասվարներին)* նախապատրաստում է ատեստավորման.

6) կազմակերպում է մասնագիտական և մանկավարժական-մեթոդական խորհրդակցություններ, խորհրդատվություններ.

7) ուսուցիչներին *(դասվարներին)* հաղորդակից է դարձնում մանկավարժության նորագույն նվաճումներին, կազմակերպում է սեմինարներ, մանկավարժական-մեթոդական ընթերցումներ.

8) սահմանված կարգով կազմակերպում է փորձարկվող դասագրքերի փորձաքննություն.

9) մանկավարժական խորհրդում քննարկելուց հետո դպրոցի տնօրենին ներկայացնում է առաջարկություն ուսումնական պլանի դպրոցական բաղադրիչի ժամերի տնօրինման վերաբերյալ.

10) կատարում է ուսումնական պլանով սահմանված դասաժամերի նախնական բաշխում և առաջարկություն է ներկայացնում դպրոցի տնօրենին.

11) կազմակերպում է դպրոցական օլիմպիադաներ, առարկայական մրցույթներ և այլ միջոցառումներ□

94. Տարբեր դպրոցների և ուսուցիչների նախաձեռնությամբ կարող են ստեղծվել միջդպրոցական մեթոդական միավորումներ□

95. Առարկայական մեթոդական միավորումների նիստերը գումարվում են առնվազն յուրաքանչյուր ամիսը մեկ անգամ□ Սահմանված կարգով նիստերն արձանագրվում են□

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱԶՄԻ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԱՂՅՈՒՍԱԿ

ԹԻՎ	Ազգանունը,անունը,հայրանունը	Ծննդյան թիվը	Կրթությունը	Որակավորումը	Ի նչ առարկա է դասավանդում	Դասավանդվող դասարանները	Շաբաթվա դասերը
1	Գասպարյան Ալմաստ Ավետիքի	1978	Բարձրագույն	իրավագետ	ՀԵՊ	6ա, 8ա, 8բ, 9ա, 9բ, 10ա, 11ա, 5ա	9+2(խմբակ)
2	Ջրաղացպանյան Գայանե Լևիկի	1970	Բարձրագույն	աշխարհագրագետ	աշխարհագրություն	6ա, 7ա, 7բ, 8ա, 8բ, 9ա, 9բ, 10, 11ա, 12ա	17
3	Մարդոյան Հասմիկ Ռաֆիկի	1971	Բարձրագույն	պատմաբան	պատմություն	7բ, 9բ, 11ա, 10ա, 6	17
4	Դանիելյան Անուշ Համլետի	1976	Բարձրագույն	բանասեր	Հասարակագիտություն, հայրենագիտություն	7բ, 7ա, 8ա, 8բ, 9ա, 9բ, 11ա, 10ա, 12ա	16
5	Սուչյան Ռոզա Համլետի		Բարձրագույն	պատմաբան	պատմություն	7ա, 8ա, 8բ, 9ա, 12ա	17

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՄԱՆ 2023–2024թթ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒՄ ԿԱՏԱՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Պատմա-աշխարհագրական մեթոդական միավորումը ընդգրկում է հետևյալ առարկաներն՝ պատմություն, աշխարհագրություն, հայոց եկեղեցու պատմություն, հասարակագիտություն, հայրենագիտություն: Մեթոդական միավորման կազմի մեջ մտնող մանկավարժները հմուտ են իրենց գործի տերը: Նրանք ստեղծագործող են, աշխատում են սիրով, տիրապետում են մանկավարժական վարպետությանը և ունեն մանկավարժական փորձ: Դասերը հաճախ են կազմակերպում և անցկացնում համակարգչային սենյակում, որոնց ժամանակ օգտագործում են էլեկտրոնային գրատախտակը լուսացրիչն և այլ տեխնիկաներ, համեմելով դասերը նաև ինտերակտիվ մեթոդներով, չշեղվելով չափորոշիչային պահանջներից: Կատարում են փոխադարձ դասալսումներ, կատարում փորձի փոխանակում: Դասապրոցեսները հագեցած են, ընթացքն՝ աշակերտակենտրոն, օգտագործում են համապատասխան քարտեզներ և դիտակտիկ նյութեր: Ուսուցիչները կարդում են մանկավարժական զեկույցներ մ/մ նիստերի ժամանակ տարբեր թեմաներով: Մեթոդական միավորման աշխատանքները դպրոցի տնօրինության կողմից գնահատվել են լավ: Ուսումնասիրվել է մ/մ պատկանող բոլոր առարկաների ուսումնասիրությունները Մ/մ պատկանող բոլոր ուսուցիչները ուսումնասիրման ժամանակ, կազմակերպել են բաց դասեր,միջոցառումներ, ուխտագնացություններ, տարբեր խորագրերով միջոցառումներ:

2023–2024թթ մ/մ-ը առաջին կիսամյակում պատմության ուսուցիչ Հասմիկ Մարդոյանը ներկայացվել է հերթական պարտադիր ատեստավորման: Մշակվել են նաև առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների ուսումնական պլանները: Մանկավարժների կարևորագույն խնդիրներից մեկը համարել ժամանակակից մեթոդներով դասերի կազմակերպումը և դասի յուրացումը աշակերտների կողմից, իրենց հնարավորության չափով, ապահովել ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից հաստատված առարկայական չափորոշիչներով նախատեսված նվազագույն մակարդակի: Հատուկ ուշադրություն դարձնել *ուսուցիչ-աշակերտ Փոխհարաբերություններին: Սովորողների ընթացիկ գնահատումն իրականացվել է բանավոր հարցման, թեմատիկ աշխատանքի, գործնական աշխատանքի* հիման վրա:

Մ/մ միավորումը դասընթացը կրկնող աշակերտներ չունի։

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ «2023 2024» ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ՊԼԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ

թիվ	Ամիսը	Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի անվանումը կամ համառոտ բովանդակությունը	Կատարող պաշտոնյան ազգանուն անուն	Նշումներ կատարման մասին
1	սեպտեմբեր	ՀՀ անկախությանը նվիրված ռադիոհաղորդում «Ազատությունն որպես ազգային ինքնուրույն պահպանման ձև»-զեկույց	Հասմիկ Մարդոյան	
2	Հոկտեմբեր	Փոխադարձ դասալսումներ Աջակցություն կամավոր ատեստավորման մասնակիցներին։ Աշխարհագրության առարկայի ուսումնասիրությունը միջին դպրոցում։	ՄՄ անդամներ Ռոզա Սուչյան	
3	Նոյեմբեր	Պարտադիր ատտեստացիա անցած ուսուցիչների դիտարկում, դասալսում, բաց դասերի կազմակերպում, առարկայական օլիմպիադաների կազմակերպում։ «44 օրյա պատերազմի նահատակների հիշատակության օր»- նոյեմբերի 9 Աշխարհագրության առարկայի ուսումնասիրությունը ավագ դպրոցում։ Դիտարկել դասի վերջնարդյունքները	Գ. Ջրաղացպանյան Ա. Դանիելյան Ռ. Սուչյան Հ. Մարդոյան Մ/մ նախագահ՝Ա. Գասպարյան	
4	Դեկտեմբեր	Առարկայական օլիմպիադաների կազմակերպում։ Մարդու իրավունքները-զեկույց (դեկտեմբերի 10) Առաջին կիսամյակի ամփոփում Էլեկտրոնային մատենավարության ստուգում Թեմատիկ պլանների կատարողականի ստուգում	մ/մ նախագահ՝.Ա. Գասպարյան Ա. Դանիելյան	
5	Հունվար	Փոխադարձ դասալսումներ Ռադիոհաղորդում, նվիրված Հայոց բանակի կազմավորմանը։ Հասարակագիտություն առարկայի ուսումնասիրություն(7-րդ դասարան) Բաց դաս	Մ/մ անդամներ Ա. Դանիլյան	
6	Փետրվար	Հասարակագիտություն առարկայի ուսումնասիրություն։ Ավագ դպրոցում Օրինակելի դասեր Փոխադարձ դասալսումներ	Գ. Ջրաղացպանյան Մ/մ անդամներ Մ/մ նախագահ՝ Ա. Գասպարյան	
7	Մարտ	Համաշխարհային պատմության առարկայի ուսումնասիրություն Օրինակելի դասեր(Ֆրանկոֆոնյա) Փոխադարձ դասալսումներ Պատմաբանի օր Ռազմամարզական խաղեր նվիրված Վ. Սարգսյանի ծննդյան օրվան	Հասմիկ Մարդոյան ՌոզաՍուչյան Մ/մ անդամներ Մ/մ նախագահ՝ Ա. Գասպարյան	
8	ապրիլ	Հայոց պատմություն առարկայի ուսումնասիրություն Օրինակելի դասերի կազմակերպում Փոխադարձ դասալսումներ Միջոցառումներ(ՀԵՊ- Զատիկ) Դիտարկել դասի վերջնարդյունքները և փուլերը	Հասմիկ Մարդոյան ՌոզաՍուչյան Մ/մ անդամներ Մ/մ նախագահ՝ Ա. Գասպարյան	

9	Մայիս	Փոխադարձ դասալսումներ Թեմատիկ պլաններիկատարողականի ստուգում՝ 120 և ավելի բացակայություն ունեցող սովորողի փոխադրման հարցը Ծաղկադրում հուշարձան համալիր Հաղթանակի օրվա կապակցությամբ Էլեկտրոնային մատենավարության ստուգում՝ 2023-2024 ուսումնական տարվա ամփոփում	մ/մ անդամներ մ/մ նախագահ Ա .*Գասպարյան*	
10	Հունիս	Քննությունների արդյունքների ամփոփում՝ Ուսումնական տարվա որոշումների կատարման մասին մ/մ նախագահի զեկուցում՝ Ուսումնական տարվա ընթացքում կատարված աշխատանքների վերլուծություն և ամփոփում Էքսկուսիաների կազմակերպում։ Ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման կարգի ներկայացում, ժամանակացույցի տեղեկացում	մ/մ նախագահ Ա .Գասպարյան	